

16950218

**Herbevestiging van Laurentius Pilsen
in de cappelanie van Huissen**

Introductie:

Dit document lijkt een eenvoudige bevestiging van de kapelaan in zijn functie te zijn. Maar er gaat een wereld schuil achter deze akte. Allereerst het gegeven, dat de kapelaan van de stadsparochiekerk zijn benoeming kreeg uit handen van het stadsbestuur. Dat was een uit de middeleeuwen stammende constructie. Ooit had het stadsbestuur de functie ingesteld en met name ook financieel mogelijk gemaakt. Daardoor was het de 'collator': de instantie die de functionaris benoemde. De kerkelijke superieuren moesten dan nog wel instemmen, maar dat was meestal een formaliteit. Daarnaast zien we, dat de kapelaan werd betaald uit de vicarieën in de kerk. Dat waren aparte altaren die door diverse begunstigers waren betaald. Het oudste was in Huissen de Heilig Kruisvicarie uit 1349. Eigenlijk had elke vicarie zijn eigen priester, maar om financiële redenen waren alle vicarieën aan één persoon toegekend. Dat was de stadskapelaan. Hij woonde niet in de pastorie, maar had zijn eigen woonhuis, aan de noordzijde van de kerk. Pas in 1870 kwam aan die toestand een einde. In de periode, waarin Laurentius Pilsen stadskapelaan was, had deze priester als bijzondere taak de zielzorg voor de katholieken uit de dorpen rond Huissen die in het door protestanten bestuurde Gelderland lagen. Dat ging dan met name om Angeren en Bemmel. De vrije uitoefening van het katholicisme was in Gelderland tot 1796 verboden.

Dr. E. Smit

CAPPELANIE

Wij Burgermeester Schepenen ende Raet [..der stad Huissen..]
doen cont ende bekennen by desen, a[.....]
vanden Heer Cappellaen N. Breuge[|]
plaetse, neffens de vicarien van dien sijne [.....]
ren ende oversulcx op ons (als wesende der [.....]
ongetwijffelde Collatores vande voorß Cappell[anie ofte]
vicarien) wederom gedevolveert gestalt je [.....]
gequalificeert daer mede te mogen benificeren [.....]
dat wij voorß Collatores alsodanige Cappellae[.....]
neffens die voorß vacerende vicarien d[.....]
digen Heer Laurentius Pilsen Werelts pr[iester-]
derom vrijwillighlijck op den 21. Junij 1680 in Curia [.....]
Magistratis uijtwijsens onse prothocol hebben geconserveert
gelijck wij dan sijn Eerw. die selbe confereren cracht deses
dergestalt dat sijn Eerw. nu voortaan de voorsz Cappellaens
plaetse, mitsgaders die gemelte vicarien dergebeur bedie-
nen, de Stadt ende die gemeenten bij dagh ende by nacht in
alle voorvallende occasionibus, specialijck ten tijden van
kranckheden ende sieckten, na vermogens assisteeren,
ende alle behulpelijckheyt te betoonen ende voorts gene-
ralijck in alles te doen, ende te presteren, wat een eerlijck

priester gebeurt, ende sal dan die Heer Cappellaen en vicarius ofgemelt, bewonen de alinge behuijsinge met den aen-cleven vandien int de Cappellanie, ende vorders genieten alles wat aen renten, inkomsten, als sunsten, tot de voorß Cappellanie, ende respt^e. vicarien gehorende is, ende desselfs antecessores eenigsints genoten ende geprofiteert hebben, niet uijtgesondert, als vrij ende exempt van alle Billetteringen, Schattingen ofte Contributien, die hier na te eenigen tijdt op de voorß Cappellanie en vicarie mogte geset worden, en sal die voorgemelte Cappellanie gehouden worden uijt Stadts middelen, in goede ende nootwendige reparatie, gelijk sulckx voor desen altijd geschiet is, dies ter oirconde hebben wy Burgermeester Schepen ende Raedt voornt als reghte Collatores dese acte door onsen secretaris laten depeschaeren ende met onser Stadts Zegel onder opt spatium doen drucken Actum Huissen den 18. Febr. 1695.

Transcriptie verzorgd door Gonny van Dijk en Rein van Berkel.

*NB. Een twaalftal regels rechtsboven eindigt met [...] .
Dit is een aanduiding dat de rechter bovenhoek van het manuscript is verloren geraakt door beschadiging.*